

Rovasti Ivan Moody 1964–2024

Englantilainen säveltäjä ja professori, rovasti Ivan Moody nukkui pois vaikean sairauden seurauksena Lissabonissa 18.1.2024. Utinen järkytti hänen laajaa ystävä- ja tuttavapiiriään ympäri maailmaa, myös Suomessa.

Ivan Moody oli alkuperäiseltä koulutukseltaan säveltäjä, jota hän opiskeli Lontoon yliopistossa Brian Dennisin sekä yksityisesti sir John Tavenerin (1944–2013) johdolla. Ei siis ollut sattumaa, että musiikillinen tie vei myös sakraalimusiikin puolelle. Hänen historiansa Suomessa ulottuu ainakin vuoteen 1993, jolloin hänen teoksensa *Passion and Resurrection* sai maailmankantaesityksensä Tampereen sävel -kuoromusiikkifestivaalissa. Teos rakentui ortodoksisiin suuren viikon teksteihin ja sen esitti Viron Filharmoninen kamarikuoro Tõnu Kaljusteen johdolla.

Ortodoksisen kirkkomusiikin saralla yhteistyö isä Ivanin kanssa alkoi talvella 2002–03. Yliopistumuotoisen teologikoulutuksen 15-vuotista taivalta suunniteltiin juhlittavaksi keväällä 2003 Joensuussa ja yhdeksi osuudeksi mietittiin kirkkomusiikkikonserttia. Tuolloin professori Petri Piironen tiedusteli minulta, oliko säveltäjän nimi tuttu ja olisiko kiinnostusta tilata häneltä uutta musiikkia.

Kiinnostusta oli ja into kova, mutta kuoron tilanne melko karu – riveissä oli kuusi laulajaa. Järkeä yritti pakottaa luopumaan koko ajatuksesta aivan utopistisena. Joulun pyhien aikana saapunut paksu kirje ja 55-sivuinen partituuri *The Canon for Theophany* omistettuna Joensuun yliopiston ortodoksiselle kuorolle vain vahvistivat ajatusta. Bonuksena tuli vielä pelonsekainen kauhu: kuinka ihmeessä tästä selvitään? Innostus onneksi voitti. Upea bysanttilaista sävelmää ja nykyaikaista kuorosatsia yhdistävä teos oli aivan uusi maailma ja sen mukana tuomaa laulajakysymystä ratkaisemaan päätettiin kutsua mukaan kaikki Joensuussa opiskelleet kanttorit ympäri maata. Innostus levisi ja laulajat saatiin.

Kevät harjoiteltiin intensiivisesti; isä Ivan vieraili kahdessa harjoitusperiodissa ja tuli lopulta johtamaan konsertin toukokuussa 2003. Se oli historiallinen. Omien sävellystensä lisäksi isä Ivan toi konsertin ohjelmaan mukaan upean kokoelman oman aikamme ortodoksisia sävellyksiä eri puolilta maailmaa. Koko projekti oli merkittävä avaus uuteen ortodoksisen musiikkiin laajaa laulajakuntaa koskettavana. Monet teokset olivat vieläpä valmiiksi palveluksiin soveltuvaa liturgista musiikkia.

Kevään 2003 konserttiproduktio toi yhteen kuoron laulajat ja opiskelijat sekä luonnollisestikin teologisen tiedekunnan kirkkomusiikkikoulutuksen. Syntyi vahva ystävyys isä Ivanin ja lukuisien opiskelijoiden ja koulutushenkilökunnan välille. Keskusteltiin, haaveiltiin, valvottiin, vaihdettiin ajatuksia ja ennen kaikkea mietittiin, mitä tehtäisiin seuraavaksi. Sähköpostiliikenne oli vilkasta ja pikkuhiljaa isä Ivan kertoi haaveestaan koota kirkkomusiikin asiantuntijoi- ta – muusikoita, tutkijoita ja asiasta kiinnostuneita yhteen jonkinlaiseen konferenssiin lähitulevaisuudessa.

Tähän ajatukseen haluttiin tarttua tosissaan. Professorit Hilikka Seppälä ja Petri Piironen antoivat kaiken tukensa suunnitelmille, sillä ainutlaatuinen mahdollisuus kansainvälistyä aivan uudessa laajuudessa oli aivan käsillä. Parin vuoden kuluttua, kesäkuussa 2005, pidettiin ensimmäinen kansainvälinen ortodoksisen kirkkomusiikin konferenssi Joensuussa.

Konferenssin yhteydessä perustettiin myös kansainvälinen kirkkomusiikin seura The International Society for Orthodox Church Music (ISOCM), jolla on nykyään vakiintunut akateeminen asema kirkkomusiikin tutkimuksen foorumina sekä muun muassa akateemisen tason tieteellisenä julkaisijana, puhumattakaan musiikillisesta toiminnasta. ISOCM:n konferenssien erityinen vahvuus oli kirkkomusiikin eri perinteiden asiantuntijoiden tuominen yhteen sekä sen myötä syntynyt avoin ilmapiiri. Oli syntynyt Joensuun henki. Oli selvää, että konferensseja haluttiin jatkaa.

Edellä kerrottu on vain pieni pintaraapaisu siitä työstä, jota isä Ivan teki kirkkomusiikin eteen. Alussa lähes koko toiminta perustui hänen kontakteihinsa eri puolilla maailmaa. Konferenssi toisensa jälkeen verkosto laajeni ja viesti levisi myös Joensuun kävijöiden kautta niin, että tällä hetkellä osallistujia ja jäseniä on kaikista maanosista ja mikä parasta, lukuisat kävijät ovat tulleet uudelleen ja uudelleen. Sellainen ei synny ilman vilpittömyyttä, avointa ja lämmintä kohtaamista sekä aitoa iloa uusien ihmisten osallistumisesta yhteisen, rakkaan teeman äärelle. Juuri niin isä Ivan toimi ja se on huikea tarina ortodoksisen kirkkolaulun maailman yhdistämisessä.

Yksi merkittävä vaihe Suomessa oli hänen kahden vuoden mittainen kautensa Itä-Suomen yliopiston kirkkomusiikin professorina 2012–14. Hänellä oli jälleen paljon ajatuksia ja ideoita, mutta suunnitelmiin tuli valitettava muutos eräänä talvisena iltapäivänä liukastumisen seurauksena. Murtunut nilkka ja sen hoidon yhteydessä tarttunut sairaalabakteeri vaativat kuukausien hoitoa useampaan otteeseen ja rajoittivat merkittävästi tehtävän hoitamista. Se vaikutti oleellisesti myös päätökseen olla jatkamatta professorin tehtävässä.

Ivan Moody toimi myös pappina Lissabonin alueella. Tätä tehtävää hän hoiti yli vuosikymmenen ajan vapaaehtoisuuden ja sivutoimisuuden pohjalta. Seurakunta on hyvin kansainvälinen ja voi vain kuvitella, kuinka hän oli kotonaan siinäkin yhteydessä kohdaten lämpimästi ja avoimesti kenet tahansa yhteisöön tulevan.

Isä Ivan oli idealisti, joka hetken mietittyään rupesi toimimaan – ei vain haaveillut. Hän oli säveltäjä, joka kirjoitti kirkkomusiikkia sydämen halusta, kuunteli ihmisten ajatuksia ja teki myös pyynnöstä lähes mitä tahansa. Hän saattoi musiikin tekijöitä yhteen myös toisten säveltäjien kanssa. Hän toimi yhtä lailla kirkkolaulua harrastavien kuin kansainvälisen tason musiikin ammattilaisten kanssa – aina auttaen ja musiikin tekemistä arvostaen.

Ivan Moody oli yksi oman aikamme suurimmista ortodoksisen kirkkomusiikin vaikuttajista maailmassa ja jätti valtavat saappaat täytettäväksi. Siihen tuskin kukaan pystyy, mutta meitä, jotka tunsimme hänet ja hänen toimintatapansa, on onneksi paljon. Yhdessä me voimme jatkaa eteenpäin – syvästi kiitollisena ja iloiten kaikista niistä vuosista, jotka saimme pitää hänet keskuudessamme.

Iankaikkinen muisto, isä Ivan!

Diakoni Petri Nykänen

Kirjoitus on julkaistu aiemmin Suomen ortodoksisen kirkon verkkosivulla.